

ТЕМПЕРАТУРНИЙ КОЕФІЦІЄНТ ОПОРУ ТОНКИХ ПЛІВОК СЕЛЕНІДУ СВИНЦЮ

Ольховська С.І., Рогачова О.І., Сіпатов О.Ю., Федоров О.Г.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м.Харків

У тонких плівках є можливим спостереження класичного розмірного ефекту, який має місце, коли товщина плівки d є порівняною до середньої довжини вільного пробігу носіїв заряду l . У металах та напівметалах класичний розмірний ефект досить добре вивчений. Та на теперішній час існує дуже обмежена кількість робіт з експериментального дослідження класичного розмірного ефекту у напівпровідниках.

Метою роботи є дослідження впливу товщини плівки d на температурний коефіцієнт опору епітаксіальних плівок PbSe та визначення можливості спостереження класичного розмірного ефекту.

Об'єктами дослідження були тонкі плівки PbSe товщинами $d=126-420$ нм, які вирощувалися методом термічного випаровування в вакуумі ($\sim 10^{-6}$ Па) кристалів стехіометричного PbSe з наступною конденсацією на підкладки (001) KCl при температурі (520 ± 10) К. З метою запобігання окиснення та захисту поверхні від механічних пошкоджень плівки покривали шаром EuSe методом електронно-променевого випаровування. Швидкість конденсації, яка становила $(0,1-0,3)$ нм/с, та товщину плівки d контролювали за допомогою відкаліброваного кварцового резонатора. Провідність s вимірювалась методом постійного току в інтервалі температур 80-300 К з похибкою не більше 5%. Температурний коефіцієнт опору b визначався з температурної залежності електропровідності за формулою $b = \frac{s_0 - s}{sDT}$, де s_0 , s – електропровідність плівки при температурі 80 К та 300 К відповідно, DT – різниця температур.

Встановлено, що в епітаксіальних плівках PbSe при збільшенні товщини плівки d зростає температурний коефіцієнт опору до товщин $d \sim 250$ нм, а при більших товщинах b майже не змінюється. Зростання b з товщиною d пояснюється проявом класичного розмірного ефекту, який пов'язаний зі збільшенням вкладу дифузного розсіяння на поверхнях тонкої плівки при зменшенні її товщини.